משניות מבוארות

מסכת מעשר שני פרק ה

ה' חשון

ח) המפיח אסר לפדות עליו מעשר שני. דהיינו שמפיח המטבע ובכל פעם שיש שהוא מעשר שני, ד' מרמז שהוא המחלל בשיקים על מטבע זה, עד שיתיפסם כל המטבע מעשר שני ואם הניח מטבע שישמוט אסר, שם מטבע של ימים הם שעוה"ר חצי פדיון **ואכל עליו חציו** של אסר, **והלך למקום אחר** ששם המטבע יותר

ח המפיח אסר ואכל עליו חציו, והלך למקום אחר והרי הוא יצא בפדיון, אוכל עליו עוד אסר. המפיח בפדיון ואכל עליו חציו, והלך למקום אחר והרי הוא אכל עליו עוד פל"ג. המפיח אסר של מעשר שני, אוכל עליו אחד עשר באסר ואחד ממאה באסר. בית שמאי אומרים, הכל שעשרה, אבל אם עשר אחד מעשר בשקל ואחד ממאה באסר. בית שמאי אומרים, כלם שמות בני אדם הם. אמר רבי יוסי, אפלו מצא חבית והיא מלאה פרות וקרבונה עליה תרומה, הרי אלו חלין, שאני אומר אשתקד היתה מלאה פרות תרומה, ובפה: **יב** האומר לבנו שיעשר שני בזיות זו, ומצא בזיות אחרת, הרי אלו חלין. היה אומר מה שמצא חלין, ומעות מעשר שני נטלו, היה שם מנה שהניח אדם אחד מאה זוז של מעשר שני, ומצא מאתים זוז, השאר המאה הנשאר חלין, ודינם כמעשר שני חלין שנתערבו לעיל פ"ב מ"ו, ואם הניח מאתים זוז של מעשר שני, ומצא מנה הכל כל המנה מעשר, ואין אומרים שמי שקלקל המעשר שיר לקח הכל. והמנה הוא של חלין:

פרק ה א) כרם רבעי פרות הכרם משנה הרביעית לנטיעתו שדיים להעלות הפרות לירושלים. אז לפדות ולהעלות המעות כמעשר שני **מצינון אותו** סביב גבולי הכרם. לחודיע שצריך פדיון, **בקוזזות** אדמה, בגשושיות אדמה שעולה פרות, כך זה יש לו לתתר על ידי פדיון **ושל ערלה** בג' שנים הראשונים, מצינון אותו סביבות השדה לחודיע שאסור באכילה ובהנאה, **בחרסית**, עפר שעושין ממנו כלי חרס, שאין ראויה לגדל פרות, **ושל בית קברות** כדי שלא יכנס שם כהן ונזיר, מצינון אותו **בסיד**, שהוא לבן כעצמות **וממחה** הסיד בימים כדי שיתקבל יותר **ושופך** על הכבר. **אמר רבן שמעון בן גמליאל, במה דברים אמורים** בשדה לכרם רבעי ולערלה, **בשביעית**, שהכל הפקר ונוטלים בתחה, אבל בשאר שנים שבא לגזל. אין אתה צריך לדאג לו, אלא הלעיטהו לרשע וימות, **ויקחם כרם רבעי באסור, והנצועים** שמקדקדים על עצמן יותר מן הדין, שהניה להם כרם רבעי בשנת השביעית, **היו מניחין את המעות** קדם לקיטה, **ואומרים לו הנלקט מזה הכרם יהא מחולל על המעות האלו,** כלומר כדי שלא יכשלו לאכל בלא פדיון (ותיו"ט כתב שלא הקפיד על הכרם מפני שרצו להוליך מהפרות לירושלים). **ב) כרם רבעי היה עולה לירושלים** מהלך יום אחד סביב לירושלים לכל צד, ולא יפדנו, וזה מתפנה חכמים כדי לעשר שוקי ירושלים בפרות, **ואיזו היא תחומה,** עד היכן הוא מהלך יום אחד מירושלים **אילת מן הדרום, ובקרבת מן הצפון, לוד מן המערב,** ומן המזרח **ומן המזרח, ושערבו הפרות** ולא היו צריכין כל כך פדיון, **התקינו שיהא נפדה אפלו** אם הפרות **סמוך לחומה, ותנאי היה הדבר לכמות שאימתי שיצרו** בית דין כגון אם הפרות יתמעטו **יחזר הדבר לכמות שהיה,**

ה' חשון

מעות אז פרות **וכתוב עליו קו"ף,** מרמז שהוא **קרבן** דהיינו הקדש, מ' מרמז שהוא **מעשר** שני, ד' מרמז שהוא **דמאי,** ט' מרמז שהוא **טבל, ת' משמר** שהוא **תרומה, שבשעת סכנה** שנזרוע שלא לקנים המצות, **היו כותבין** ת' **תחת תרומה,** וכן הכל דלעיל רשמו בסימן, **רבי יוסי אומר,** איט צריך לחוש אפשר הוא מרמז על הכלי, רק אפשר לומר **כלם שמות בני אדם הם** כגון קהת, ד' דניאל, ט' טוביה, והכל חלין גם לדברי חכמים שאומרים שלא פנה אותן, **אמר רבי יוסי אפלו מצא חבית והיא מלאה פרות וכתוב עליה תרומה** דהיינו לא ברמז ת', **הרי אלו** הפרות **חלין, שאני אומר אשתקד** בשנה שעברה **היתה מלאה פרות תרומה, ובפה** אותן ולא גרד האותיות ונעתה הן חלין, וחכמים סבירא להו דאם פנה אותן היה גורר המלים לתרומה: **יב) האומר לבנו** מעות **מעשר שני** מנחין **בזוית זו, ומצא בזוית אחרת, הרי אלו חלין,** שאני אומר מה שמצא חלין, ומעות מעשר שני נטלו, **היה שם מנה** שהניח אדם אחד מאה זוז של מעשר שני, **ומצא מאתים** זוז, **השאר** המאה הנשאר **חלין,** ודינם כמעשר שני חלין שנתערבו לעיל פ"ב מ"ו, ואם הניח **מאתים** זוז של מעשר שני, **ומצא מנה הכל** כל המנה **מעשר,** ואין אומרים שמי שקלקל המעשר שיר לקח הכל.

פרק ה א) כרם רבעי מצינין אותו בקוזזות אדמה, ושל ערלה בחרסית, ושל קברות בסיד, וממחה ושופך. אמר רבן שמעון בן גמליאל, במה דברים אמורים, בשביעית, והצנועים מניחין את המעות ואומרים, כל הנלקט מזה, יהא מחולל על המעות האלו: **ב** כרם רבעי היה עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד. ואיזו היא תחומה, אילת מן הדרום ועקרבת מן הצפון, לוד מן המערב ומן המזרח. ומשערבו הפרות, התקינו שיהא נפדה סמוך לחומה. ותנאי היה בדבר, שאימתי שיצרו, יחזור הדבר לכמות שהיה.

פרות, **ושל בית קברות** כדי שלא יכנס שם כהן ונזיר, מצינין אותו **בסיד,** שהוא לבן כעצמות **וממחה** הסיד בימים כדי שיתקבל יותר **ושופך** על הכבר. **אמר רבן שמעון בן גמליאל, במה דברים אמורים** בשדה לכרם רבעי ולערלה, **בשביעית,** שהכל הפקר ונוטלים בתחה, אבל בשאר שנים שבא לגזל. אין אתה צריך לדאג לו, אלא הלעיטהו לרשע וימות, ויקחם כרם רבעי באסור, **והנצועים** שמקדקדים על עצמן יותר מן הדין, שהניה להם כרם רבעי בשנת השביעית, **היו מניחין את המעות** קדם לקיטה, **ואומרים לו הנלקט מזה הכרם יהא מחולל על המעות האלו,** כלומר כדי שלא יכשלו לאכל בלא פדיון (ותיו"ט כתב שלא הקפיד על הכרם מפני שרצו להוליך מהפרות לירושלים). **ב) כרם רבעי היה עולה לירושלים** מהלך יום אחד מירושלים **אילת מן הדרום, ובקרבת מן הצפון, לוד מן המערב,** ומן המזרח **ומן המזרח, ושערבו הפרות** ולא היו צריכין כל כך פדיון, **התקינו שיהא נפדה** אפלו אם הפרות **סמוך לחומה, ותנאי היה הדבר לכמות שאימתי שיצרו** בית דין כגון אם הפרות יתמעטו **יחזר הדבר לכמות שהיה,**

רבי יוסי אומר, משחרב בית המקדש, היה התנאי הזה. ותנאי **היה, איימתי שיבנה בית המקדש, יחזור הדבר לכמות שהיה:**

ג כרם רבעי, בית שמאי אומרים, אין לו חמש ואין לו בעור. **ובית הלל אומרים,** יש לו. **בית שמאי אומרים, צריך לבער מן העולם, ובית הלל אומרים, הרי הוא כמבוער.** מפני שאינו נכר למעשן. **ז) מי שהיו לו פרות לא פדאם** אלא בכורים, **המבשיל** שמתערב בו פרות שביעית, **מי** מעשר שני, **מי** נטע רבעי, **בית שמאי אומרים, צריך לבער מן העולם, ובית הלל אומרים, הרי הוא כמבוער.** מפני שאינו נכר למעשן. **ז) מי שהיו לו פרות** אלא בכורים, **המבשיל** שמתערב בו פרות שביעית, **מי** מעשר שני, **מי** נטע רבעי, **בית שמאי אומרים, צריך לבער מן העולם, ובית הלל אומרים, הרי הוא כמבוער.** מפני שאינו נכר למעשן. **ז) מי שהיו לו פרות**